



20.08.2020

JulkICT  
Sanna-Mari Kirjalainen

## Avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa valmisteleva asiantuntijatyöryhmä

Aika	20.08.2020 klo 09.00 – 11.00		
Paikka	Skype		
Paikalla	Olli-Pekka Rissanen Riitta Autere	puheenjohtaja, johtava asiantuntija (VM) varapuheenjohtaja, neuvotteleva virkamies (VM)	
	Aulikki Pakanen Jari Jauhiainen Jukka Lähesmaa Katariina Simonen Maaria Mäntyniemi Mari Laakso		neuvotteleva virkamies (PLM) erityisasiantuntija (OM) erityisasiantuntija (STM) hallitusneuvos (OKM) neuvotteleva virkamies (LVM) johtava paikkatietoasiantuntija (MMM)
	Minna Bloigu Saku Härkönen Tanja Karvonen Tomi Lindholm		johtava asiantuntija (SM) erityisasiantuntija (YM) johtava asiantuntija (TEM) erityisasiantuntija (VNK)
	Antti Helin Heidi Innanen Sanna-Mari Kirjalainen	sihteeri, sihteeri, kokoussihteeri, assistentti (VM)	erityisasiantuntija (VM) hankekoordinaattori (VM)

### 1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 09.00.  
Todettiin osallistujat.  
Hyväksyttiin asialista.

### 2 Edellisen kokouksen kokousmuistio

Hyväksyttiin edellisen kokouksen [kokousmuistio](#) kommentein. Muutospyyntöön mukaan kokousmuistio korjattu.

### 3 Luonnokset tutkimustietoa koskevista pykälistä

Sihteeristö ja jäsen Simonen esittelivät [tutkimustiedon pykäläluonnokset](#). Keskusteltiin aiheesta. Keskustelua herätti luonnosten käsitteistö. Pohditaan vielä määritelmiä, erityisesti tietovaraston määritelmän osalta, ja kiinnitetään huomiota sääntelyn ymmärrettävyyteen.

Keskusteltiin siitä, kuinka suuri vaikutus luonnoksilla on tieteelliseen tutkimukseen. Todettiin, että ei suurikaan. Avoimen tiedon ja avoimen tutkimuksen periaatteet ovat olleet olemassa jo ennen direktiiviä.

Keskusteltiin yksinoikeusjärjestelyjen tuomisesta perusteluihin ja Creative Commons –lisenssin mainitsemista tässä yhteydessä. Simonen ja sihteeri tarkastelevat tätä vielä.

#### 4 Hallituksen esityksen vaikutustenarviointi, muut kuin taloudelliset vaikutukset

Sihteeri esitteli [luonnoksen vaikutustenarvioinnin tekstistä](#). Keskusteltiin aiheesta. Keskusteluun nousi arvokkaiden tietoaaineistojen merkitys vaikutustenarvioinnissa. Esimerkiksi konsulttien ehdotuksessa kiinteistöihin liittyviä tietoja olisi omistajatieto, joka on myös henkilötietoa. Sama ristiriita on myös esimerkiksi yritysten omistajatietojen kohdalla. Tämä tulee huomioida ja pohtia mahdollisesti uudelleen, kunnes tulee uutta tietoa siitä, millä tasolla nämä tiedot halutaan tuoda saataville. Sovittiin, että henkilötietojen sisällyttämisen arvokkaihin tietoaaineistoihin problematiikasta kommentoidaan komissiolle.

Keskusteltiin missä tilanteissa viranomaisen tutkimusaineisto asetetaan julkiseksi, niin kuin direktiivissä ja ehdotetussa tutkimusaineistolaisissa tarkoitetaan. Esimerkkinä käytettiin mielipidetutkimuksia. Pohditaan vielä, tulisiko tästä kirjoittaa tarkennus perusteluihin. Tämä liittyy myös aiemmin pohdittuun tietovaraston määritelmään.

Esiin nousi kysymys siitä, kun tutkimusaineisto on julkista, muttei julkaistua, mutta tutkimuksen tulokset ovat salaisia, luoko direktiivi velvoitteita tämän aineiston julkaisulle. Voidaanko salata lähdeaineisto, joka yhdeksi koottuna on salassa pidettävä. Keskusteltiin aiheesta. Lähtökohtana on, että direktiivi ja ehdotettu laki soveltuvat osapuoleen, joka julkaisee aineiston. Jos aineistoa ei julkaista esityksessä tarkoitetulla tavalla, ei laki tule koskemaan sitä. Laki ei myöskään koske itse tutkimustuloksia, vaan vain aineistoa. Lisäksi, vaikka aineisto olisi julkinen viranomaisen asiakirja, sen luovuttaminen pyynnöstä ei itsessään ole vielä julkaisua tietovarastossa.

Keskusteltiin avoimista lähteistä kerättyjen ja yleensäkin julkisten tietojen yhdistelemistä niin, että tuloksena on salassa pidettävää tietoa. Pohditaan vielä kansallisen turvallisuuden näkökulmaa erityisesti. Julkisuuslaki ei tällä hetkellä sääntele tiedon luovuttamista tästä näkökulmasta, vaan vain yksi asiakirja tai tieto kerrallaan, huomioimatta näistä potentiaalisesti syntyvää kokonaisuutta.

Oikeuden väärinkäytön kieltä puuttuu kokonaan julkisuuslaista, mikä jo tällä hetkellä aiheuttaa ongelmia.

Esiin nousi rikoslain näkökulma tietojen yhdistämisestä – voiko tietojen yhdistely tällaisessa tarkoituksessa, tai salassa pidettävän kokonaisuuden levittäminen, olla rikos? Puheenjohtaja nosti esiin, että rikoslaista pitää selvittää aihetta sivuavan sääntelyn tilanne. Tämä asia tuodaan esille lainsäädäntöryhmässä sekä mahdollisuuksien mukaan etsitään asiantuntijoita keskustelemaan tästä asiasta.

#### 5 Hallituksen esityksen jaksot ”Keskeiset ehdotukset” ja ”Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset”

Sihteeri esitteli lainsäädäntöryhmässä 18.8. käsitellyt luonnokset jaksoista [”Keskeiset ehdotukset”](#) ja [”Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset”](#). Keskusteltiin aiheesta.

Keskustelussa nousi esiin, onko tarvetta määritellä parilla lauseella, miksi tähän täytäntöönpanon metodiin on päädytty, eli toteutetaan ns. sirpalesääntelyllä, eikä säätämällä yksi täytäntöönpanolaki. Viedään tämä eteenpäin lainsäädäntöryhmälle.

## 6 Yhteenveto tiedon avaamista koskevasta kyselystä

Sihteeristö esitteli [yhteenveton kyselystä](#), joka tehtiin eri toimijoille kesäkuun aikana. Keskusteltiin aiheesta.

## 7 Muut asioita

KPMG:n selvitys taloudellisista vaikutustenarvioista lähtee työryhmälle kommenteille 24.8.2020. Työryhmältä toivotaan kommentteja mahdollisimman pian, jotta HE:n saadaan sisällytettyä vaikutustenarviointi aikataulussa.

Työryhmä laatii kaksi muistiota, ensimmäiseen kirjataan vaikutustenarvioinnin tulokset, toiseen kirjataan havainnot, seikat ja ehdotukset, joita ei voida sisällyttää käsiteltävään HE:hen.

Puheenjohtaja muistutti edellisessä kokouksessa esitellyistä kommentointipyyntöistä.

## 8 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.38.

Assistentti

Sanna-Mari Kirjalainen